

Фиқҳ дарси (230-дарс) Фарз намозга этишиш

19:00 / 12.05.2023 1600

نِإِتَمِيْقُأْفِضْرَفِيْفَعَرَشْنَم
وَأَيَلْوُأْلِأَعْكُرَلَلْدُجْسَيْمَل
عَطْقِيْعَأَبُرْرِيَغِيْفَوْهَوَدَجَس
مَضِدَعَبِالِإِيْفَأَدَكَوِ،يَدَتْقَاو
مُتُّيْهُنَمِثِلَأَثِيْلَصْنِإِوِيَرْخُأِ
يَفِالِإِيْلِفَنَتُمِيَدَتْقَيِمُثِرْصَعَلَ

= دَجْسَمْ نَمْ لَصُيْمَ جُوْخَ هُرْكَ و
، يَرْخِيْهَ عَامَجَ مِيْقُمْ لَلِيْفَ نَدْأَ
، ءَاشْعَلَأَوْ رَهْظَلَأَ لَصَنْمَلَ لَلَّوْ
أَمْرِيْغَ يَفَوْهَمَ أَقْلَأَ دَنْعَ لَلِإِ
. تَمِيْقَأَنْأَوْ جُرْخَيْ

نَمْ ، يَدْتْقَيْ وَرْجَفْلَأَ ئَنْسُكُرْتَيْ و
لَرْدَأَنْمَوْ . لَادَأَنْإِعْمَجَبُ كُرْدَيْ مَلْ
أَلِإِاهَيْضْقَيْ لَلَّوْهَلَصُنْمَةَعَلَرْ
ئَنْسُكُرْتَيْ وَهَضْرَفْلَأَعَبَتْ
مُثْ ، يَدْتْقَيْ وَنْيَلَأَحْلَأَ يَفَرْهَظَلَأ
أَمْرِيْغَ وَهَعْفَشَلْبَقَأَهَيْضْقَيْ
أَلْصَأَيْضْقَيْ لَلِ.

Киши фарз намозни бошлаганидан кейин ўша намозга иқома айтиб қолинса, агар биринчи ракъатга сажда қилмаган бўлса ёки тўрт ракъатли бўлмаган намозда сажда қилган бўлса, ўз намозини кесади ва иқтидо қиласди. Шунингдек, тўрт ракъатлисида ҳам, бир ракъат қўшганидан кейин.

Агар мазкур намоздан уч ракъатни ўқиган бўлса, уни тамом қиласди ва нафлни ният қилиб иқтидо қиласди. Илло, асрда буни қилмайди.

Азон айтилган масжиддаги одам намозни ўқимай чиқиши макрухdir. Бошқа жамоатни қоим қилувчига макрух эмас. Шунингдек, пешин ва хуфтонни ўқиб олганларга ҳам. Илло, иқома пайтида макрухdir. Иккисидан бошқасида агар иқома айтилса ҳам, чиқаверади.

Бомдоднинг суннатини ўқиса, фарз жамоатига етиша олмайдиган бўлса, суннатни тарк қилади. Ким фарздан бир ракъатга етадиган бўлса ҳам, суннатини ўқийди.

Бомдоднинг суннати қазосини фақат фарзига тобеъ бўлган ҳолдагина ўқийди.

Икки ҳолатда ҳам пешиннинг суннатини тарк қилиб, иқтидо қилади. Сўнгра унинг қазосини бир жуфт суннатидан аввал ўқийди. Ўша иккисидан бошқаларни асло қазо қилинмайди.

Намозни жамоат билан ўқиш ўта савобли амал. Уни аввалидан охиригача имом билан ўқилса, савоби мукаммал бўлади. Такбири таҳримани имом билан бирга айтиш катта фазилатдир.

عُنْهُ لِلَّا يَضْرِبُ رِيْرُهُ يَبْأَنْعُ
لِلَّا يَلْصَمُ لِلَّا لُوسَرَلَاقَ بَلَاقُ
مُمْأَمٌ لِلَّاعْجَامِنِإِمَّلَسَوْهُ يَلْعُ
أُورَبَلَفَرَبَلَكَ أَذِإِفَهُبَمَتْؤِيلَ
عَلَكَرَأَذِإِوَرَبَلُكُيَيْتَحَ أُورَبَلُكُتَأَلَوَ
عَلَكْرَيَيْتَحَ أُعَلَكْرَتَأَلَوَ، اُعَلَكْرَافَ
أُدُجْسَتَأَلَوَ، اُدُجْسَافَدَجَسَأَذِإِوَ
دُواَدَ وُبَأَهَاوَرَدُجْسَيَيْتَحَ.

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Имом фақат унга эргашилмоғи учун қилинган. Бас, қачон у тақбир айтса, сиз ҳам тақбир айтинг. У тақбир айтмагунча, сиз тақбир айтманг. Қачон у рукуъ қилса, сиз ҳам рукуъ қилинг. У рукуъ қилмагунча, сиз рукуъ қилманг. Қачон у сажда қилса, сиз ҳам сажда қилинг. У сажда қилмагунча, сиз сажда қилманг», дедилар».

Абу Довуд ривоят қилган.

هـل لـأـلـوـسـرـلـأـقـ : ءـأـدـرـدـلـاـ يـبـأـنـعـ
ـفـنـأـنـإـوـ، ـفـنـأـءـيـشـلـكـلـنـإـ
ـيـلـوـأـلـأـرـيـبـلـكـتـلـأـلـصـلـاـ
ـيـلـأـجـفـأـظـفـأـحـفـ،

Абу Дардо розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Ҳар бир нарсанинг сараси бўлади. Намознинг сараси биринчи тақбидир. Бас, уни муҳофаза қилинг», дедилар».

Шу билан бирга, жамоатни энг охирги лаҳзасида топган кишига ҳам савоб бўлаверади.

Ким имом биринчи саломни беришидан олдин тақбири таҳримани айтиб қолса, жамоатни топган бўлади.

Ким келганда имомнинг рукуъ қилиб турганини кўрса, тик турган ҳолда тақбир айтиб, кейин рукуъга бориб, бир тасбех айтиб қолса ҳам, ўшаракъатни топган бўлади. Нима бўлса ҳам, имомга иқтидо қилишга ошиқиш керак.

«Мухтасари Виқоя»нинг ушбу матнлари ҳам мана шу масалага бағишиланади:

Киши фарз намозни бошлаганидан кейин ўша намозга иқома айтиб қолинса, агар биринчи ракъатга саждың қилмаган бўлса ёки тўрт ракъатли бўлмаган намозда саждың қилган бўлса, ўз намозини кесади ва иқтидо қиласди.

Бир киши бехабар ҳолда бир намозни ёки унинг қазосини ўқиётган эди. Бирдан худди ўша намозга жамоат учун иқома айтилиб қолди. Шунда у биринчи ракъатнинг саждасини қилмаган бўлса, тик турган ҳолида икки тарафга салом бериб, намозини тугатади ва бориб, жамоатга қўшилади.

Бомдод ва шом намозларида биринчи ракъатнинг саждасини қилган бўлса ҳам, намозини кесиб, жамоатга қўшилади, чунки бир ўзи ўқигандан кўра жамоат билан ўқиш савоблидир.

نَأْمُونَعُهُلَّا يَضَرَ رَمْعَنْبَارَنَعْ
هُلَّا يَلَعُهُلَّا يَلَصَهُلَّا لُوسَرَ
لُضَفَأَرَقَهُلَّا مَلَسَوَ
نِيَرْشَعَوْغَبَسَبَدَفُلَّا لَّا لَصَنَمَ
دُوا دَادَأَبَأَلَّا هُلَّا وَرَهَجَرَدَ.

Ибн Умар розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Жамоат намози ёлғизнинг намозидан йигирма етти даража афзалдир», дедилар».

Бешовларидан фақат Абу Довуд ривоят қилмаган.

Шунингдек, тўрт ракъатлисида ҳам, бир ракъат қўшганидан кейин.

Яъни тўрт ракъатли намознинг биринчи ракъати саждасини қилган бўлса, унга яна бир ракъат қўшиб, салом беради ва жамоатга қўшилади.

Агар мазкур намоздан уч ракъатни ўқиган бўлса, уни тамом қилади ва нафлни ният қилиб иқтидо қилади.

Ўша тўрт ракъатли намознинг уч ракъатини ўқиб бўлганидан кейин иқома айтилиб қолса, қолган тўртинчи ракъатни ҳам ўқийди. Намозини тамомлаб бўлганидан кейин, савоб учун нафлни ният қилиб жамоатга қўшилади.

Илло, асрда буни қилмайди.

Чунки асрнинг фарзини ўқиб бўлгандан кейин нафл ўқиш макрухdir.

«Кифоя» китобининг биринчи жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7013-рақамли хulosаси асосида чоп этилган.